

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові
демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС,
2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

*Славінська І. В.,
науковий співробітник відділу організації наукової роботи ОДУВС*

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

Ефективність діяльності органів досудового розслідування органів Національної поліції України залежить від багатьох факторів, а саме: правових, матеріально-технічних, соціальних тощо. Не останнє місце серед факторів стабільності та ефективності діяльності слідчих підрозділів займає організаційний. Проблема організації діяльності слідчих підрозділів органів Національної поліції України займає важливе місце в комплексі питань управління правоохоронною діяльністю. Успішна боротьба зі злочинністю на сучасному етапі є неможливою без забезпечення тісної взаємодії слідчого з оперативними підрозділами. Унаслідок взаємодії слідчих і оперативних підрозділів досягається об'єднання сил і засобів сторін для розв'язання різних завдань, які стоять перед правоохоронними органами України. Фактично такі підрозділи вирішують одні і ті самі завдання щодо протидії злочинності, тільки прийоми, способи і засоби розв'язання загальних завдань значно відрізняються. Виділяють процесуальні й організаційні (не процесуальні) форми взаємодії.

До процесуальних форм взаємодії, тобто таких, які регулюються кримінальним процесуальним законом відносяться:

- доручення слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам (ст.ст. 40, 41 КПК).

- надання допомоги слідчому при провадженні окремих слідчих дій. Допомога оперативних підрозділів необхідна слідчому при провадженні таких слідчих дій, які потребують великого обсягу роботи або додаткових гарантій для осіб, котрі беруть у них участь. Це обшуки, виїмки, відтворення обстановки і обставин події, огляди місця події, слідчий експеримент. Участь співробітника оперативного підрозділу відображається в протоколі слідчої дії.

До організаційних форм (не процесуальні форми) взаємодії слідчого й оперативних підрозділів, тобто тих, які передбачені відомчими нормативними актами, відносяться:

- погоджене планування спільних слідчих, розшукових і оперативно-розшукових заходів;
- обмін взаємодіючих суб'єктів інформацією, що надходить за повідомленнями про вчинені злочини і злочини, що готуються, а також з інших питань слідчої й оперативно-розшукової діяльності (зокрема, використання можливостей автоматизованих банків даних, криміналістичних та оперативно-довідкових обліків тощо).
- координація проведення слідчих дій і оперативно-розшукових заходів;
- консультації;
- спільний аналіз причин і умов, що сприяють вчиненню злочину, та обговорення профілактичних заходів;
- спільна узгоджена діяльність у складі слідчо-оперативної групи;
- спільне використання техніки, засобів зв'язку і транспорту, що має в своєму розпорядженні оперативні підрозділи тощо. Однак, слід мати на увазі, що таке розмежування, як і будь-яке інше, умовне, тому що процесуальні форми взаємодії знаходять більш детальне регламентування у відомчих нормативних актах, а організаційні або оговорені, але недостатньо повно визначені та регламентовані законом, або впливають з його змісту, погоджені з його змістом.

Під взаємодією оперативних і слідчих підрозділів слід розуміти узгоджену протягом певного часу, чітко скоординовану спільну їхню діяльність, засновану на законі і підзаконних актах, та спрямовану на розв'язання завдань по забезпеченню належного правопорядку. Взаємодія практично здійснюється через співробітників слідчих і оперативних підрозділів, тобто через слідчого й оперативного працівника. Слід зауважити, що взаємодія повинна тривати стільки, скільки цього вимагають інтереси кримінального провадження. Виявлення ініціативи для здійснення взаємодії не повинно бути одноразовим, носити епізодичний характер. Взаємодія повинна розпочинатися, як правило, з початку досудового розслідування і тривати до повного його закінчення. У свою чергу, відносно розуміння поняття «розкриття злочину» в науці традиційно склалися два підходи розкриття злочинів: оперативно-розшуковий і кримінальний процесуальний, що зумовлені своєрідністю історичного розвитку правової системи, особливостями національного законодавства, генезисом наукових розроблень у галузі кримінального процесу, криміналістики і теорії ОРД.

На сьогоднішній день в Україні існують проблеми взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами. Співробітники оперативних підрозділів дуже часто нехтують нормами встановленими законодавством та будь-якими способами намагаються уникнути виконання доручень слідчого, передбаченого п.3 ст. 40КПК України. Взаємодія слідчого з іншими органами Національної поліції розпочинається з моменту надходженні заяви або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення, в яких наявні відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Діяльність з розкриття кримінальних правопорушень потрібно розглядати, по-перше, як за дорученням слідчого або ініціативне збирання оперативними підрозділами з будь-яких джерел інформації про вчинене кримінальне правопорушення; по-друге, як результат цієї діяльності, встановлення особи, що підозрюється у його вчиненні, та оголошення їй про підозру, а якщо місцезнаходження її невідоме – оголошення її в розшук; по-третє, як встановлення обставин вчинення інших кримінальних правопорушень уже під час досудового розслідування внаслідок проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших заходів процесуального характеру.

Протягом тривалого часу в Україні спостерігається тенденція зростання кількості не розкритих кримінальних правопорушень. Те що майже кожен третій злочин в Україні залишається не розкритим, насамперед обумовлено тим, що між слідчими та оперативними підрозділами слабка та непродуктивна форма взаємодії, а також має місце слабка професійна підготовка. Часто зустрічається притуплення почуття відповідальності у слідчих і працівників оперативних підрозділів за доручене їм кримінальне провадження. Правильна організація взаємодії передбачає чітке розмежування функцій кожної зі сторін (слідчого й оперативного працівника). Варто звернути увагу на те, що деякі слідчі, а в окремих випадках і працівники оперативних підрозділів не правильно роблять висновки про розгалуження компетенції відповідних підрозділів. Іноді слідчі намагаються перекласти на працівників оперативних підрозділів частину своїх наданих законодавством обов'язків на проведення окремих слідчих дій. Але у свою чергу працівники оперативних підрозділів на велику кількість доручень слідчого пишуть різні відмовки про неможливість їх виконання.

Взаємодія органів досудового розслідування та оперативних підрозділів знаходиться не на належному рівні, а саме взаємодія дозволяє збільшити ефективність роботи, не змінюючи структуру і склад служб. Ефективність їх роботи зростає саме тоді, коли вони перестануть являти собою окремі служби і стануть єдиною системою, об'єднаною єдиними цілями і завданнями, єдиними заходами і планами.

Вважаємо, необхідно встановити жорстку відповідальність за невиконання працівниками оперативних підрозділів покладених на них повноважень. Для цього потрібно частіше організовувати навчання кадрів для досягнення оптимальної взаємодії між працівниками оперативних підрозділів та слідчими, а також регулярно проводити заняття та наголошувати на взаємній відповідальності.

Література

1. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої Наказом МВС України від 07.07.2017 № 575.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Хитра А. Я. Взаємодія слідчого та органу дізнання при провадженні кримінальних справ: курс лекцій / А. Я. Хитра, В. О. Кучер. – Львів: Держ. ун-т внутрішніх справ, 2009. – 100с.

Манойленко К. М. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ТУРИСТІВ В УКРАЇНІ.....	182
Маційчук В. О. РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ.....	184
Мотрука В. А. СИСТЕМА ЗАСАД І ЇЇ ВПЛИВ НА КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ.....	186
Мудрецька Г. В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	187
Оверченко Д. Г. ОСНОВНИЙ КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	188
Павловський А. В. ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ.....	190
Петрушко М. І. ПОРЯДОК ПОГОДЖЕННЯ ЗМІНИ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ ПРОКУРОРА В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ З ПРОКУРОРОМ ВИЩОГО РІВНЯ.....	192
Поліщук О. В. ДО ПРОБЛЕМИ ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ ЩОДО ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	194
Пустовий О. О. ВІЗУАЛЬНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ У ПРОТИДІЇ МАСОВИМ ЗАВОРУШЕННЯМ.....	195
Самсонюк С. С. СУБ'ЄКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	196
Славінська І. В. ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ.....	198
Тарасенко В. Є. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ПОЛОЖЕННЯХ КПК УКРАЇНИ.....	200
Теслюк І. О. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО МОНІТОРИНГУ.....	202
Філовський С. В. ВИНИКНЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	204
Філюк О. М. ВИДИ ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТІВ.....	206
Цільмак О. М. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДУ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО МОНІТОРИНГУ ІНФОРМАЦІЇ СТОСОВНО ФАКТИЧНИХ ДАНИХ ПЕВНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	207
Черхавський М. В. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЗАТРИМАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.....	209
Шостак М. О. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	211
Якім В. ЩОДО ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	212

СЕКЦІЯ 6.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ.

Андрієшин В. В. СФЕРА СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ.....	215
Бабина А. В. УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ДОВЕДЕННЮ ДО САМОГУБСТВА НЕПОВНОЛІТНІХ....	217
Бедексєєва В. Л. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ДІЯННЯМ ТА СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ НАСЛІДКАМИ.....	219